

Rubjerg Knude Fyr (skov nr. 51)

Beskrivelse

Generelt

3. Juledag 1900 kunne lyset tændes første gang i Rubjerg Knude Fyr. I august 1968 tændtes fyret for sidste gang, idet det ikke længere kunne ses fra havet. I mange år forinden havde staten søgt at fastholde det fygesand, der blev blæst op på klintoppen så langt ude mod klintkanten som muligt. Dette blev gjort ved opsætning af afskovede fyrretoppe, der sankede sandet, som snehegn sanker sne. Dermed fik klitten ovenpå klinten en profil, der var højest ved klintkanten og til sidst så høj, at fyrtårnets lys ikke kunne ses fra havet.

Efterhånden som klitten nåede ind til fyrbygningerne har SNS Vendsyssel sikret bygningerne mod sammenstyrtning ved at fjerne tage helt eller delvist, så de gradvist er blevet fyldt op med sand. Staten ejer 2,6 ha af Rubjerg Knude omkring de gamle fyrbygninger.

Skovarealer		Naturarealer m.v.		Andre arealer	
		Klit	2,4	Andet (Publi- kumsareal)	0,1
I alt			2,4		0,1
					2,6

© Kort & Matrikelstyrelsen

Rubjerg Knude blev overdraget til staten i forbindelse med nedlæggelsen af fredningsplanudvalgene i 1977.

Geologi og jordbund

Rubjerg Knude Fyr ligger på den midterste og højeste del af del af Lønstrup Klint – det geologerne kalder kernen af Lønstrup Klint og som på Danmarkskortet hedder Rubjerg Knude. Kernen i den høje klint består af stejltstående flager af smeltevandssand og smeltevandsler, der under sidste istid blev skubbet op under et isfremstød fra nord. De stejltstående lerflager og mellemliggende sandlag med skredkegler ses bedst fra stranden. Står man imidlertid oppe på klinten ved fyret, er det flyvesandet, der falder i øjnene – i bogstaveligste forstand. Vestenvinden griber nemlig det tørre sand i skredkeglerne og hvirvler det op over kanten på klinten. Som flødeskum på en lagkage dækker flyvesandet kernen af Lønstrup Klint. Fra gamle kort ved man, at Rubjerg Knude var 70 meter høj i 1875. Sandflugtsbekæmpelsen gennem de seneste 100 år har fået klinten til at vokse til 90 m, som er højden på kort fra 1977. Fyrreris blev brugt til at fange sandet tæt på klintkanten, hvilket byggede klinten op og fik sand til at styrte ned mod stranden igen.

I løbet af 1990'erne blev dæmpningsindsatsen reduceret, dels fordi man i højere grad ønskede en naturlig udvikling af klitterne, og dels som en konsekvens af budgetmæssige besparelser. I flere år havde den reducerede dæmpningsindsats ikke de store konsekvenser, da det var forholdsvis roligt vejr og ofte østenvind, når det blæste. Fra maj 2004 blæste det kraftigt fra vest i flere måneder og klitten satte sig i voldsom bevægelse. På grundlag af flere henvendelser fra bekymrede lodsejere og for at undgå uoverskuelige konsekvenser af en fortsat fri dynamik, har SNS Vendsyssel genoptaget den hidtidige praksis med at sætte fyrretoppe så langt vest på som muligt og opbygge en høj klit ud imod havskrænten. Dermed forsvinder store sandmængder i forbindelse med den løbende nedskridning i takt med kysterosionen og den hastige sandbevægelse mod øst dæmpes.

Lønstrup Klint i sin helhed er så geologisk interessant, at den er udpeget som nationalt geologisk interesseområde.

Landskab

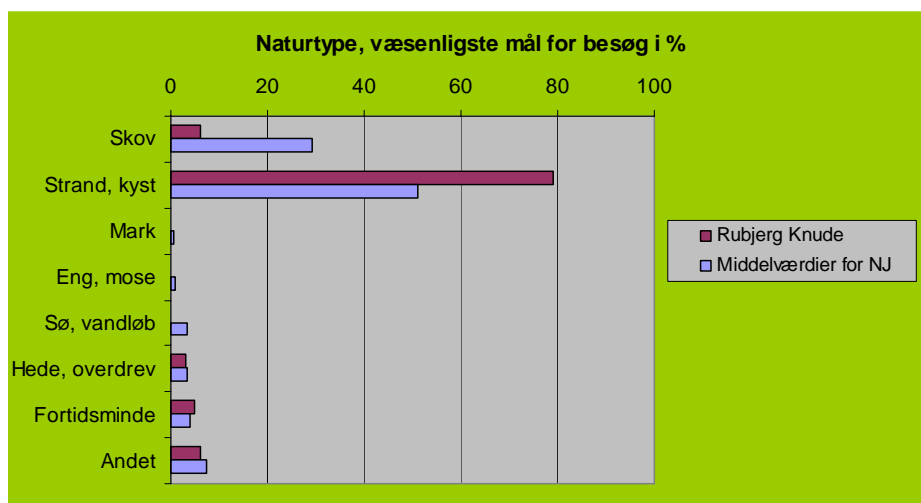
Det statsejede område er nu helt dækket med flyvesand. Man oplever noget helt enestående her, det særlige ved at gå op på en kæmpeklit, fyrtårnet og huset, som er begravet i sandet, vinden, den stejle skrænt ned mod Vesterhavet og udsynet, så langt øjet rækker. Stedet er landskabelig set meget værdifuldt.

Friluftsliv

Med sin markante landskabskarakter og dramatiske fremtoning tiltrækker Rubjerg Knude iflg. "Friluftsliv 98" ca. 63.000 årlige besøgere. SNS Vendsyssel vurderer, at besøgstallet nu er højere. Størstedelen af disse kommer for det dramatiske scenarie omkring kystskrænten, mere end for at se det tilsandede fyrtårn (se nedenstående figur).

Naturtypen som er det væsentligste mål for besøget. Rubjerg Knude i forhold til gennemsnittet. Der er opsat informationstavle og udarbejdet en folder på dansk engelsk og tysk om Rubjergområdet.

Der er et ønske om flere borde/bænkesæt ved fyret, ellers er der fin tilfredshed med de nuværende faciliteter. Der er lavet en folder for Rubjerg området.

Faciliteter ved Rubjerg Knude.

Facilitet	Information	Pladser	Veje og stier
Bord / bænkesæt		5	
Piktogramstander	1		
Vandresti			1
Vejnavneskilt	3		

De i ovenstående tabel nævnte borde/bænkesæt er, efter at statens p-plads sandede til, flyttet til kommunens P-plads længere mod øst. Denne p-plads er også ved at sande til.

Kulturmiljø

Fyrtårnet udgør et stykke kulturhistorie.

Bygninger

Fyret samt de omkringliggende driftsbygninger. Alle bygninger er lukkede for færdsel, da de pga. af sandet kan styrte sammen.

Gældende udpegninger

Regionplanlægning

Udpegninger i Nordjyllands Amts regionplan (2005):

Regionalt naturområde. Særligt værdifuldt landskab. Økologiske forbindelser. Geologisk beskyttelsesområde og geologisk interesseområde.

Værdifulde kulturmiljøer: 27 Rubjerg Knude Fyranlæg.

Internationale beskyttelsesområder

De ca. 2,5 ha ligger i natura2000 område nr. 7 (Rubjerg Knude og Lønstrup Klint), der består af habitatområde nr. 7.

Fredninger og vildtreservater

Arealet er sammen med omkringliggende arealer i sin helhed fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 24. februar 1965. Reg. nr. 01068.010. Arealet er ca. 2,5 ha. Fredningens formål er at sikre almenhedens mulighed for ophold og færdsel og at sikre det landskabelige helhedsindtryk. Tilstanden på fredningstidspunktet skal bevares. Arealerne må ikke beplantes, planeres, opgraves eller bebygges m.m. Kun nødvendige landbrugshegn. Bestemmelser om naturpleje. Selve Rubjerg Knude er desuden fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 25. februar 1948. Reg. nr. 01068.000.

Målsætninger

Friluftsliv

Der bør i samarbejde med den nye kommune findes en alternativ P-plads, da de nuværende er ved at sande til. Det skal undersøges om fyret kan gøres tilgængeligt for publikum. Af hensyn til sikkerheden bør de tilbageværende vinduer i fyrtårnet tages ud. Der føres jævnligt tilsyn med stedet for at sikre at fyrtårnet ikke er til fare for besøgende. Af og til afdækkes rester af de gamle bygninger. Der føres også tilsyn med sikkerheden omkring disse bygninger. Formidlingen af området indgår i en samlet formidling af hele Rubjergområdet. I samarbejde med VHM etableres elektronisk formidling i området.

Kulturmiljø

Bygningskomplekset kontrolleres og sikres af hensyn til publikums sikkerhed.

Landskabsplan

Målet er et åbent område med fri kystdynamik, og hvor fyrtårnet bevares så længe som muligt.

Køb og salg

Eventuelt opkøb af arealerne mellem Rubjerg Knude og Rubjergvej bør overvejes af hensyn til klitternes frie udvikling.

Plan og konsekvenser

Friluftsliv

SNS Vendsyssel vil arbejde for at der bl.a. gennemføres følgende i planperioden:

- Anlæggelse af ny P-plads i samarbejde med kommunen.
- Der etableres adgang for publikum til fyrtårnet, hvis det skønnes økonomisk muligt og sikkert.
- Jævnlig sikkerhedskontrol af fyret og de øvrige bygninger.
- Der etableres elektronisk formidling som en del af formidlingen af hele Rubjergområdet.

Kulturmiljø

Tilsyn af fyrtårnet og bygningsrester foretages af sikkerhedshensyn.

Landskab

Fyrtårnet vedligeholdes i nødvendigt omfang.